
WALDORF HÍREK

Szeretnénk olvasóinkat időről időre tájékoztatni a Waldorf-pedagógia hazai helyzetéről. Részben felkérésünkre készült beszámolók, részint a „Hírlevél a Waldorf-pedagógia magyarországi művelőinek és barátainak” című időszakos kiadvány írásai nyomán kezdjük el ezt a körképet rajzolni.

Miskolc

1991-ben Pesthidegkúton került megrendezésre az I. Országos Waldorf-konferencia Pünkösdi Waldorf napok címmel.

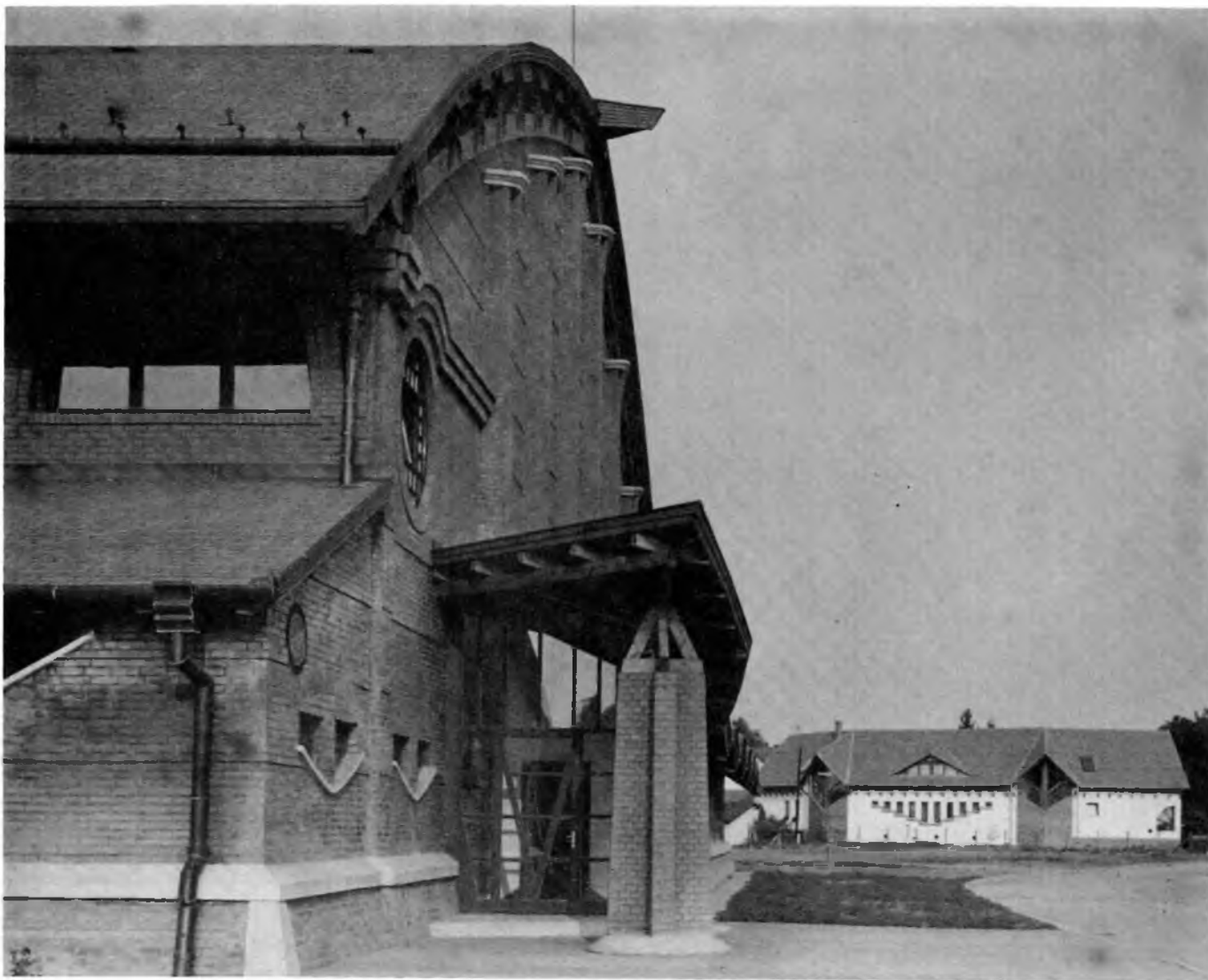
A kelet-Európában elsőként megnyíló solymári Waldorf -óvoda és -iskola sok pedagógus, szülő érdeklődését felkeltette. Az azóta eltelt időszakban sorra alakulnak az országban Waldorf-pedagógiai társaságok, egyesületek, alapítványok, melyek ilyen intézmények létrehozását célozzák. Szükségessé vált, hogy időről időre találkozzanak azok az

emberek, akik ezzel foglalkoznak. A tavalyi Pünkösdi Waldorf-napokon sok érdeklődő, szakember, szülő, pedagógus vett részt, s úgy érezzük, hogy kell évente egy olyan fórum, ahol megbeszélhetjük tapasztalatainkat, tanácsokat kérhetünk, adhatunk, s számba vehetjük a Waldorf-pedagógia mai Magyarországi helyzetét.

Miskolcon a 90-es évek elején kezdődött a Waldorf-pedagógia iránti érdeklődés. Először az óvónők találkozhattak ezzel a pedagógiával, majd mi szülők. Jelenleg az óvodában működik néhány csoport, mely egyre több Waldorf elemet alkalmaz, s egy iskolai csoport, ennek munkáját egy angol alapító tanár segíti. Közben óvónők és tanítónők vesznek részt a Waldorf-pedagógiai képzésen, s reméljük hamarosan „igazi” Waldorf csoportjaink működhetnek.

Így került sor arra, hogy 1992-ben Miskolcon rendeztük meg a II. Országos Waldorf Napokat október 3-án és 4-én a Szt. Mihály ünnephez kapcsolódóan.

Szombat reggel a Regös Zsolt vezette, kis rögtönzött kórus melengette fel szíveinket, majd egy igen fontos témáról hangzott el előadás. D a r v a s János, a Lausanne-ban működő Waldorf-iskola

tanára a szociális élet kérdéseiről beszélt, ami továbbgondolásra készítet minden résztvevőt, hiszen az iskola, mint szociális közeg sok mindent von maga után.

Az ebédet követően csoportokra osztva gyakorlati foglalkozások beszélgetések kezdődtek. A Waldorf-intézményekben alkalmazott foglalkozások során minden résztvevő kipróbálhatta a festés, formarajz, ének, zene, euritmia, évszakasztal készítésének rejtelmét. **S z é k e l y** Györgynével a Waldorf-intézményekben fellelhető vallási elemekről beszélgethettek a jelenlévők.

Délután az országunkban fellelhető Waldorf-pedagógiával foglalkozó csoportok, egyének bemutatkozására került sor. Kellemes perceket szerzett a miskolciak pantomimjátéka, az óbudaiak, duna-kesztek derűt fakasztó fellépése, a budaörsi tanító-nő kedves meséje.

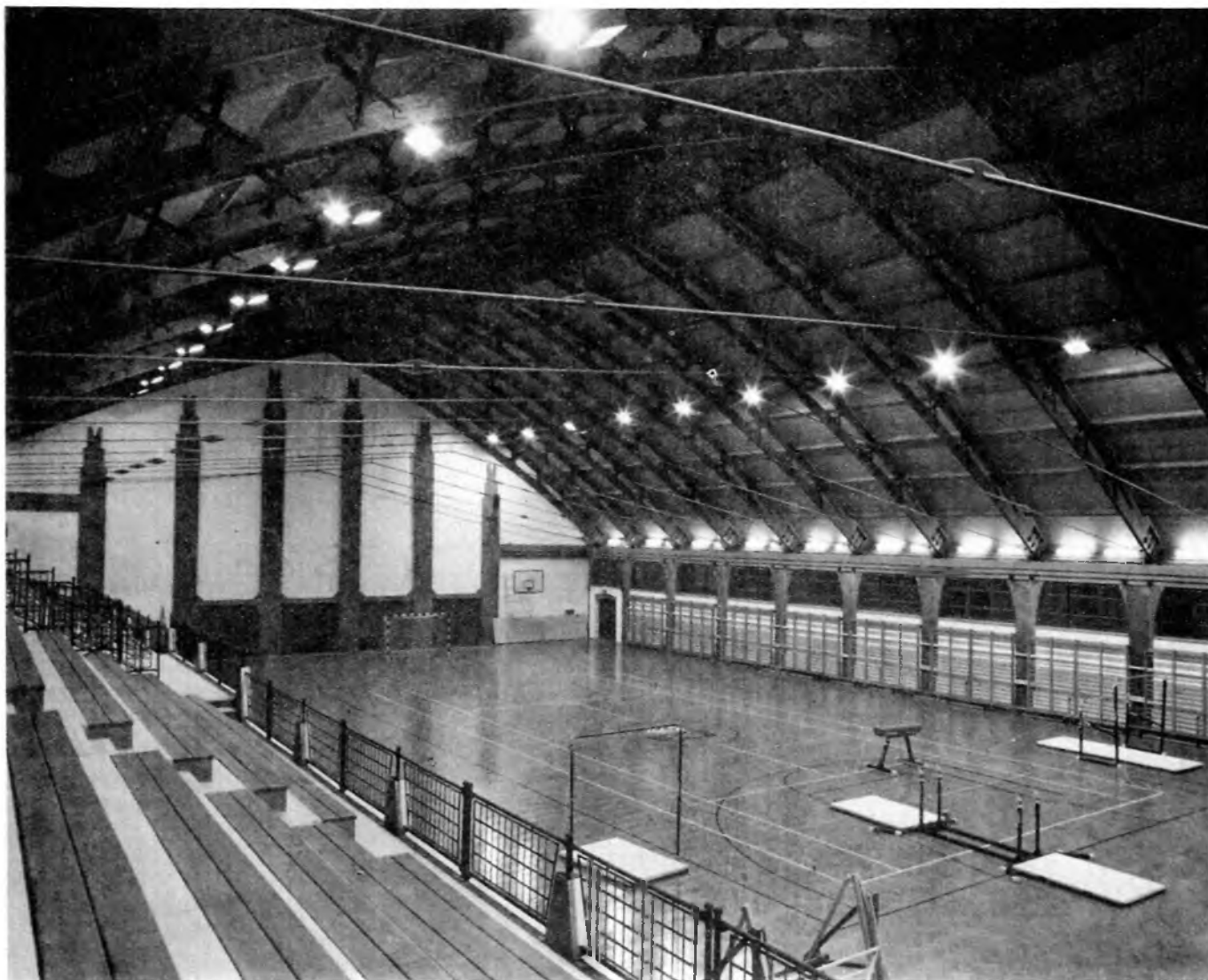
A bemutatkozást követően fórum kezdődött, ahol a győri intézményi felépítési minta megvitatása került középpontba. Az ország különböző intézményei más-más keretek között működnek. Hogyan őrizhető meg a *szabadság* az önkormányzati intézményekben, hogyan tarthatók fenn az alapítványi intézmények? Megannyi kérdés, melyek

Magyarországon jelenleg léteznek. E kérdéskör továbbgondolása folytatódott vasárnap reggel is. A Waldorf-intézményekben használatos eszközöket, természetes anyagokból készült gyönyörű játékokat, a pedagógiáról szóló könyveket is megtekinthettük és megvásárolhattuk. Vasárnap reggel közös éneklés után **V e k e r d y** Tamás próbálta összefoglalni azokat a fő problémákat, tennivalókat, melyek jelenleg Magyarországon léteznek az alternatív iskolák, kiemelten a Waldorf-iskolák létrehozása, működtetése során.

Még egy igen tartalmas, érdekes beszélgetésre került sor. Szülők mutatták be álláspontjukat, hol található a szabadság és autoritás határai a családi nevelésben.

A fórum zárásaképpen a résztvevők ellátogattak Lillafüredre, ahol a Waldorf elemeket alkalmazó első osztály tantermét tekintették meg. Itt még kötetlen beszélgetésre, tapasztalatcserére nyílt lehetőség.

Összegezve a két napos fórum történéseit, tartalmas, jó hangulatú, igen hasznos időt tölthettek azok a résztvevők, akik megtisztelték városunkat jelenlétükkel. A két nap bizonyítéka volt annak, hogy az erősödő, terjedő Waldorf-pedagógia

íránt érdeklődőknek szükségük van ilyen találkozásra.

Somodiné Pataki Anna
3531 Miskolc, Bársony J. út 23. I/3.

A gödöllői Waldorf Pedagógiai Alapítvány múltjáról és jelenéről

Majd négy évvel ezelőtt, amikor egy általános iskolai tanító – meglegelve a porosz iskolarendszert – éppen pályamódosításon törte a fejét, hír érkezett a VITALIS Egyesület által szervezett Waldorf-pedagógiai előadásokról. A tanító néhány embert maga mellé gyűjtve meghallgatta ezeket. Vekerdy Tamás előadásai lebilincselőek voltak, és hamarosan megszületett a gödöllői Waldorf-óvoda gondolata. Népművelő, építész, pedagógusok kezdtek a szervező munkához. Közben néhányan ellátogattak Bécsbe, az ott tanító Nechay házaspárhoz is. Székely György segítségével 1989 végén sikerült rátalálni Ursula Kemperre, aki vállalta – az országban másodikként – Gödöllőn a Waldorf-óvoda beindítását. 1990. augusztus 15-én két lelkes fiatallal és 25 izgatott kisgyermekkel kezdte meg működését az óvoda, alapítványi keretek között. A szülők igénye egyre nagyobb, így a második óvodai csoport szervezésén dolgozunk. 1991. szeptemberében megnyitotta kapuit az iskola is 22 tanulóval. Az osztálytanító Keresztes László lett. Távlati terveink között szerepel egy gyógypedagógiai csoport beindítása is. Az óvoda – elhelyezését tekintve – biztonságban érezheti magát. A helyi önkormányzat anyagilag is támogatja. A szülők közösen megállapított támogatást fizetnek anyagi lehetőségeik arányában. Az iskola idáig ideiglenes megoldásokkal kellett hogy beérje – ami az elhelyezést illeti. A szabad elhatározás, ami az óvodát és az iskolát létrehozta, működik továbbra is, így reményünk lehet az iskolavégleges elhelyezésére is. Alapítványunk számláját a Budapest Bank gödöllői fiókja kezeli. Amennyiben bárki anyagilag kívánja támogatni törekvéseinket, úgy a BB 383-11204 számlaszámra teheti ezt meg.

Héjja Zsuzsa

A Karácsony Sándor Waldorf Pedagógiai Alapítvány

Dunakeszin 1991. februárjában szülői szervező csoport alakult. Felmérték a városban, hogy milyen arányú igény jelentkezik egy Waldorf-iskola esetleges megalapítására.

Megállapították, hogy a Waldorf-pedagógia alapját képező gyermek, illetve fejlődéslelektani szemlélet semmit nem veszített korszerűségéből.

Miután kiderült, hogy a városban és környékén öt évre előre négyszáznál több család jelezte ilyen irányú határozott szándékát, a szervezők az iskola létrehozását a gyakorlatban is megkezdték.

A Dunakeszi Önkormányzat megértéssel és támogatólag fogadta az alapítványi formát, így 1991. áprilisában széles szülői és magántámogatással hivatalosan is létrejöhett a Karácsony Sándor Waldorf-pedagógiai Alapítvány, majd szeptember 2-án megkezdte működését. Jelenleg is egyelőre bérelt épületben alakítja ki az 1. és 2. osztálynak, valamint az újonnan induló óvodának

a helyiséget. Az átalakításban túlnyomórészt a szülők vállaltak szerepet.

Minden várakozást felülmúlt a szülők együttműködése nemcsak az átalakításoknál, hanem a napi kapcsolatban is. Havonta több alkalommal találkozik a tantestület a szülőkkel.

Két alkalommal folytatódik a szülőkör elméleti pedagógiai, illetve az iskolagyakorlati és otthon felmerülő nevelési problémák megoldását kereső munkája.

Minden hónapban egyszer a szülői értekezleteken ismerik meg a szülők az elkövetkezendő szakaszban elsajátítandó anyagot és módszereket.

Feltétlenül szükségesnek tartottuk ezt, hiszen a Waldorf-iskoláknak egyébként is általános gyakorlata, hogy a szülők pontosan ismerjék, milyen iskolába adják gyermekeiket.

Az eltelt egy év túlnyomórészt igazolta alapirányuk helyességét. Szoros kapcsolat alakult ki a szülők, a gyerekek és a pedagógusok között.

Lénárt Sándor

A három éves Solymári Waldorf-óvoda

Pontosan három évvel ezelőtt kezdődött a munkánk 16 gyerekekkel, egy a szülők segítségével átépített kertesi családi házban, a Kossuth utcában. A szülőket és az óvónőket sürü beszélgetéseken és előadásokon próbáltuk a ránk váró munkára előkészíteni. Mégis sok bizalomra volt szükség rólunkról, hiszen elképzeléseiket csak lassan lehetett összehangba hozni óvodánk valóságával. (Néhány embernek ez nem is sikerült, így ők még az első napokban kiváltak a csoportból.) Sokan évek óta vártak egy ilyen lehetőséget és túlzottan ideálisnak láttak mindent. Mások csak a szabad aspektusokra figyeltek, amikor az óvodáról beszéltem, és megijedtek a szilárd belső rend láttán. Ismét mások már az emberi hangulat miatt is hálásak lettek, annyira rossz tapasztalatokkal rendelkeztek a hagyományos óvodákban. Talán nekik sikerült legkönnyebben beletanulni az új stílusba. Meglepő, hogy a gyerekekről mennyire le lehet olvasni a szülők véleményét az óvodáról. A gyerekek ugyanis mindig átélik és megmutatják azt, amit a szülők éreznek.

Egy nagyon különböző emberekből álló szülő- és gyermekcsoportban az összehangolódás folyamata konfliktusokat is magával hoz. Sokszor a szülők nem tudták eldönteni, hogy vajon ez a kis közösség inkább a nyilvános, hivatalos életszférához tartozik-e (ahol az emberek megszokták, hogy szerepet játszanak), vagy inkább magánterület, ahol szükség van arra, hogy a többieket is jobban megismerjék. A gátlásokat csak lassan tudtuk leépíteni egy közvetett folyamatban, amikor a szülők idővel a gyermekeken keresztül átélték, hogy mit jelenthet egy Waldorf-óvoda az egész család számára.

Az óvodai közösség kialakulásának folyamatában egy nagyon fontos lépés akkor következett be, amikor a szülők már nem csak a saját gyermekeik fejlődésére figyeltek, hanem a többiek is fontossá váltak. Már az első félév után, amikor három gyermek iskolába került, a búcsúzó családok nagyon szomorúak lettek amiatt, hogy meg kell válniuk az óvodától. Bár tudtam, hogy valamennyire együtt fogunk maradni ezután is, csak lassan hitték ezt el. S lám, az ünnepségekre ma is szívesen eljönnek, és részt vesznek az óvoda fejlesztésében.

A kezdés nehézségei az általánosan megszokottnál sokkal nagyobbak voltak. A beszélgetések vezetéséhez a nyelvi nehézségek miatt nagy akaraterőre volt szükség. Az óvónők sem mindig értették, hogy mire céloztam egy-egy hétköznapi döntésnél. Ehhez járult a hatalmas érdeklődés és a sok látogatás. Sokszor úgy éreztük, alig lehet feladatunkat rendszeren elvégezni: nyugodt légkörben együtt lenni a gyerekekkel. Az első nyáron elfáradtam, és akkor valami csodálatos dolog történt. Spontán segítőkészséggel előkészítették és megcsinálták a szülők az első nyárünnepeinket. (Annak idején még nyitottan tartottuk kb. 120 gyereknek.) Megtanultak egy marionett bábjátékot, büfét szerveztek sok-sok finomsággal, s izgalmas és vidám játékokat a kertben. Az egykori szükséghelyzet mára szokássá változott. A szülők teljes természetességgel és önállóan vezetnek (a nagyobb testvérek segítségével) a nyárünnepeket. És elsősorban nem a saját, hanem az idegen gyermekekkel dolgoznak. A szülői példa hatására a volt óvodások szívesen látogatnak meg minket. Van úgy, hogy részt vesznek a hétköznapi napokon vagy ünnepeken, és van úgy is, hogy csak délután jönnek nekünk segíteni. Nagy örömet okoz számunkra, hogy mindig tudják, hogyan működik az óvoda. Orientálódásukban a szilárd ritmusok segítik őket. Ugyanígy kisugároz az óvoda a kisebb testvérekre is. Majdnem pontosan ismerik, mi várja őket. Pl. 4-5 éves gyerekek beszélgetnek az óvodával kapcsolatban abból az időből, amikor még otthon voltak, s így kezdik: „Ugye akkor még nem voltál semmi...” (ti. se óvodás se iskolás). Nagyon szép volt az is, amikor egy most 4 éves kislány már jelentkezett „szülőként” az óvodába: „Ugye, ha elmegyek dolgozni és a lányom 4 éves lett, akkor jöhet hozzád?”.

Idők során az óvodánk élő központtá vált. Most már három csoporttal, 73 gyerekkel dolgozunk. (2 csoport Solymáron, 1 Budapesten a Bolyai utcában.) Amióta Solymáron átköltöztünk szép új házukba, a régi óvodát óvónő-továbbképzésre használjuk. (Ezen 150 fő vesz részt.) Továbbá itt működik az iskola új 5. osztálya.

Anette Stroteich
Török Sándor Waldorf-pedagógiai Alapítvány

A Török Sándor Waldorf-pedagógiai Alapítvány

A „Török Sándor” Waldorf-pedagógiai Alapítvány – 1988. óta a Waldorf-pedagógiai intézmények egész sorát szervezte, nyitotta meg és működteti Magyarországon. Az egész „keleti tömbben” a solymári Waldorf-iskola volt az első, állampolgári kezdeményezésből létrejött szabadiskola, mely 1989. szeptemberében kezdte meg működését. Ezt megelőzte ugyanez év januárjában az óvoda megnyitása. Majd követte a posztgraduális óvónőképzés és a posztgraduális tanárképzés megindítása. Alapítványunk a Waldorf-pedagógia terjesztése kapcsán könyveket is ad ki.

Óvodai csoportjainkban, iskolánkban és a pedagógusképzésben jól képzett bel- és külföldi szakemberek biztosítják a metodikai és didaktikai munka magas színvonalát és a szakszerű adaptációt. 1991. októberében adtuk át Solymáron az új óvodaépületet (15 millió Ft értékben). Ugyancsak 1991. szeptemberében Pesthidegkúton az iskola kapott otthont, melyet azóta folyamatosan bővítünk és korszerűsítünk.

Szorosan együttműködünk a nemzetközi és nemzeti Waldorf-pedagógiai szövetségekkel és társulásokkal, valamint – elsősorban német és angol – pedagógusképző

intézményekkel. Alapítói és tevékeny résztvevői vagyunk a Nevelés Szabadságának Európai Fóruma, illetve ennek magyar tagozata, a Tanszabadság Társaság munkájának. Nemcsak Magyarország, de az egész közép-kelet-európai térség számára alapvető kihívásnak tartjuk az iskolarendszer reformját és megújítását. Hiszen ezen múlik e társadalmak európaisága, versenyképessége és minősége. E nagy feladathoz mi a magunk szerény eszközeivel szeretnénk hozzájárulni a „szabadság pedagógiájának” segítségével.

Waldorf-iskola nyílt Óbudán

Szeptember 7-én kezdődött meg a tanítás az Óbudai Waldorf Iskola első osztályában. Az Óbudai Waldorf Alapítvány 1991. őszén óvodát indított. Ezt követően természetesnek tűnt az a szülői óhaj, hogy gyermekeik Waldorf-iskolában folytathassák tanulmányaikat. A reális esélyeket felmérve – a pesthidegkúti iskola nagy távolsága, vagyis hogy Óbudáról, Zuglóból gyermekeinknek 1-1,5 órát kellene utazniuk – az az elhatározás erősödött meg, hogy itt, Óbudán létrehozzuk a mi iskolánkat. Azonban az óvodai csoportunkból csak néhányan voltak érintettek ez ügyben, ezért kezdetben a legnagyobb feladatot egy erős szülői kör megszervezése jelentette, akik hosszú távon szeretnék gyermeküket a Waldorf-pedagógia szerint taníttatni, és magukénak vallják ezt a nevelést. A szülői kör „építésében” számítottunk a pesthidegkúti iskolába helyhiány miatt fel nem vett gyermekek szüleire, ők alkotják a szülői körünk magvát. A szülői körnek előadást tartott Darvas János és dr. Székely Györgyné, aki kezdetől fogva figyelemmel kísérte kezdeményezésünket.

A kéthetente történő találkozások egyre szorosabbá fűzték a szülők közötti kapcsolatokat és erősítették az akaratot. A Waldorf-iskola egyik legfontosabb pillére, a szülői kör, kezdett formálódni, nekiláthattunk az osztálytanítók keresésének. Ekkor találkoztunk Szecsődi Attilával, aki a bécsi Goetheanistische Studienstätte Waldorf Tanárképző Főiskolára járt, s elvállalta az osztálytanítóságot. Tanári Kollégiumunk másik tagja Gógh Zsolt, aki a posztgraduális képzés végzős hallgatója. Az alapító-szaktanácsadó tanár keresésében dr. Székely György volt segítségünkre. Így találkozhattunk Betts Peter F. angol Waldorf-tanárral. Július végére már nemcsak kívánság volt az iskola indítása, hiszen volt erős szülői körünk, képzett tanáraink és remény volt alapító tanárra. Július utolsó napjaiban adtuk be a Művelődési és Közoktatási Minisztériumba az iskolánk tervezetét. A sok-sok utánjárás, szervezés valamint dr. Csonka Csabáné és dr. Vekerdy Tamás kedvező hozzáállásának köszönhetően augusztus 26-án kézhez kaptuk a minisztériumi engedélyt, szeptember 4-én pedig az Óbuda-Békásmegyeri Önkormányzattól is megérkezett a működési engedély.

Az iskola helyének keresése okozta talán a legnagyobb gondot. Kezdetül fogva végleges megoldást adó helyiséget kerestünk. Így találtunk rá a III. kerület Laborc köz 2 sz. alatt működő nyári napközis tábor ebédlőjére, amely ősztől-tavaszig kihasználatlan. Itt szeretnénk kialakítani folyamatos bővítéssel 12 évfolyamos iskolánkat. Az önkormányzattal folytatott tárgyalások elhúzódása miatt nem tudtunk szeptemberben e helyen indulni, ezért rövid időre átmeneti megoldást kellett keresnünk. Más lehetőség hiányában a már működő Waldorf-óvodánk egyik termét alakítottuk át osztályteremmé, elválasztva az óvodától. Igyekeztünk zökkenőmentesen, zavarás nélkül kialakítani az óvodai csoport és az iskolai

osztály életét. Mára már eltörpült az elmúlt hónapok vesződséges és fárasztó iskolaszervezési munkája, és örömmel visszük gyermekeinket az iskolába.

*Kovács László
Óbudai Waldorf Alapítvány iskolaszervező*

Waldorf módszer – állami iskolában

A budaörsi 2. sz. Általános Iskola a lakótelep szélén áll. Túlhajsolt, fáradt nevelők tanítanak benne túlhajsolt, fáradt gyerekeket. Aztán megtörténik a csoda: az iskolában tanítók megismerkednek egy másfajta emberi életformával: a Waldorffal.

1988-ban hallottunk először a Waldorf-pedagógiáról, a Török Sándor Waldorfpedagógiai Alapítvány által szervezett előadásokon. Az előadások, élménybeszámolók egyre nagyobb kíváncsiságot ébresztettek bennünk: mind többet és többet akartunk tudni erről a módszerről. Székely György, Székely Györgyné, Vekerdy Tamás, Mesterházi Zsuzsa, Makovecz Imre, Szilágyi Péter, Németországból Brigitte Gaiser, Svájcban Darvas János előadásainak meghallgatásával igyekeztünk egyre jobban megismerkedni ezzel a szellemiséggel. S ahogy próbáltuk ezt mind teljesebben átélni, megérezni, megérteni, úgy vált számunkra egyre nehezebbé a kívülről ránk kényszerített tanterv-központú oktatás. Így amint lehetőség nyílt arra, hogy Magyarországon tanuljunk Waldorf-pedagógiát, aki csak tudott, jelentkezett a posztgraduális képzésre.

Nelke van der Sloot holland Waldorf-tanárnővel 1990-ben kerültünk kapcsolatba. Előadásokat tartott, festéskurzust szervezett nálunk. A tanítók és a szülők egy csoportjában megfogalmazódott az igény: így akarjuk nevelni a gyerekeket. Nelke van der Sloot segítségével az 1991-92-es tanévben néhány osztályban elindulhatott a Waldorf módszer szerinti nevelés.

Iskolánk igazgatónője, Mészáros Mónika szívesen fogadta ezt a kezdeményezést, így fél éves igen intenzív előkészítés után az elmúlt tanévben öt évfolyamon, elsőtől ötödik osztályig indítottunk egy-egy Waldorf módszer szerint működő osztályt.

Az Önkormányzat is mellettünk állt. Nyilvános rendezvényeinkre eljöttek, döntéseikben tekintettel voltak a nálunk folyó munkára.

A felkészítés természetesen nem csak a jövődöbéli tanítókat, hanem a szülőket is érintette. A számukra szervezett előadások meghallgatása után dönthettek: kéri-e gyermekük számára a Waldorf módszer szerinti nevelést.

Önmagunkban sokszor kételkedve, de állandóan tanulva, a jó utat keresve vágtunk bele ebbe a munkába. Sok éves általános iskolai tanítói tapasztalat nyomán egyfajta „gyerekmentő” szándék és a közoktatás megújításának célja vezetett minket.

Bent élünk az általános iskolában, ahol a többi osztály a hagyományos tanterv szerint halad. Bár mi más tanmenet szerint és egészen más módszerrel dolgozunk, vannak közös programok, melyeken ugyanúgy részt vesznek gyerekeink, akár a többi osztály tanulói.

Persze, az átállás járt problémákkal is; pl. eddig angol tagozatra járó, kitűnő tanulmányi eredményű gyerekeink ezentúl nem vettek részt iskolai tanulmányi versenyeken – mert ebben az életkorban a versenyszellem az egoizmust erősíti, s ezzel a másik ember kizárására nevel, holott mi a szociális élet nevelését igen fontosnak tartjuk; – de megismerkedtek egy másfajta tanulás-élménnyel.

Ebben a tanévben hat osztályban 170 gyermeket tanít hét tanító, akik valamennyien elvégezték a posztgraduális Waldorf-tanárképzőt: egy osztálytanító még folytatja tanulmányait.

Csodaszép élményeket élünk át, és kudarcokból tanulunk; van oklevelünk, és érezzük: egy út elején járunk; nagyon szeretnénk a gyerekek érdekében a 9.-12. osztályt is megszervezni, hogy a néhány éve indult folyamat ne szakadjon meg épp a legrosszabbkor, és ehhez segítséget keresünk.

Tudatában vagyunk a feladat nagyságának és azon igyekecsünk, hogy a Waldorf-pedagógia minél teljesebben valósulhasson meg iskolánkban.

1992. október 7.

a Tanári Kollégium nevében: Szentkúti Istvánné

Lőrincz

Lőrincz Ferenc: Balatonszárszói strand

1992. június 21-23-án a Kós Károly Egyesülés negyed-éves konferenciája Lajosmizsén, a Gerébi Kúriában „Vissza a természethez, vagy előre a szellemhez?” címmel zajlott. A konferenciát, amely az ember – természet kapcsolat, az ökológia és a szociális kérdés összefüggésével foglalkozott a PAGONY Táj- és Kertépítész Bt, a MINŐSÉG Vegyipari Kiszövetkezet és a BÍOKÖR közösen szervezte.

Idézet a meghívóból:

„Mindaz, ami hagyományként ránkmaradt, mindaz, amit a természettudomány tárgyi ismeretként fölhalmozott, az elmúlt évtizedek nagyszerű technikai felfedezései – mindez nem elegendő egy emberhez méltó lét megteremtéséhez. Sőt, mind a múlt felélesztésére irányuló minden törekvés, mind a materialista paradicsom jövőképeinek anticipációja csak a természet és az emberi élet degenerálódásához, szétrombolsához vezet.

Hogy ezt elkerüljük, a valóság új látására van szükségünk, mellyel a kozmosz, a természet és az ember összefüggésének áttekintéséhez juthatunk.”

Az ember elszakította magát a természettől és ezáltal a tárgyi világ ismeretéhez jutott. A mai ember feladata az élet megismerése, hogy szociális és ökológiai katasztrófáit elkerülhesse.

*Vincze Attila
Pagony Bt.*